

Yhteistyöllä hyvään lopputulokseen

VILKKU-hankkeen loppuraportti

Janne Heikkinen ja Anu Tyni

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen julkaisu 4/2018

Yhteistyöllä hyvään lopputulokseen

VILKKU-hankkeen loppuraportti

Tekijät: Janne Heikkinen ja Anu Tyni

Kuvat: Hannu Känkänen

KESKI-UUDENMAAN YMPÄRISTÖKESKUS

Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Tuusula

Postiosoite: PL 60, 04301 Tuusula

Käyntiosoite: Hyryläncatu 8 C, Tuusula

Puhelin: (09) 87181

www.keskiuudenmaanymparistokeskus.fi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Sisällysluettelo

1. HANKKEEN YHTEENVETO	2
2. HANKKEEN TAVOITTEET	3
YLÄTASON TAVOITTEET	3
PAIKALLISET TAVOITTEET	3
3. HANKKEEN TOTEUTUS	4
TOIMENPITEET	4
TIEDOTTAMINEN	4
TILAKÄYNNIT	4
TILAISUUDET	5
OJITUKSEN KUNNOSTUS	5
VEDENLAADUN SEURANTA KLENKON KOSTEIKOLLA	6
AIKATAULU	6
TOTEUTUKSEN ORGANISAATIO	7
KUSTANNUKSET JA RAHOITUS	7
RAPORTOINTI JA SEURANTA	7
4. TOTEUTUSOLETUKSET JA RISKIT	8
5. YHTEISTYÖKUMPPANIT	8
6. TULOKSET JA VAIKUTUKSET	8
VILJELIJÖIDEN OSALLISTUMINEN JA VIESTINTÄ	8
TUUSULANJÄRVEN KUORMITUKSESTA	9
7. ESITYKSET JATKOTOIMENPITEIKSI	9
RAVINTEIDEN JA KIINTOAINEEEN HUUHTOUTUMISEN VÄHENTÄMINEN	9
RAVINTEIDEN KIERRÄTYKSEN PULLONKAULAT	10
MAATALOUDEN IMAGON KOHOTUS YMPÄRISTÖTOIMIEN AVULLA	10
VIESTINNÄN TEHOSTAMINEN	11
LIITE 1. HANKEAIKATAULU	0

1. Hankkeen yhteenveto

Viljelijälähtöiset vesiensuojelutoimenpiteet Keski-Uudellamaalla -hanke (VILKKU-hanke) oli viestintähanke, jonka tavoitteena oli lisätä viljelijöiden tietoa vesien tilaa parantavista viljelytoimista sekä muuttaa viljelytoimenpiteitä vesistöä vähemmän kuormittaviksi. Erityisesti hanke nosti esille peltomaan rakenteen parantamisen. Kasvukunnoltaan hyvä maa tuottaa suuren sadon, jolloin sen mukana poistuu runsaasti ravinteita, ja samalla ravinnehuuhtoumat vesistöihin vähenevät. Hanke auttoi viljelijöitä hahmottamaan peltomaan rakenteen merkityksen sekä vesistön että tilan talouden kannalta.

Viljelykierto on avainasemassa maan kasvukunnon ylläpidossa. VILKKU-hanke opasti viljelijöitä siirtymään viljavaltaisesta viljelykierrosta monipuolisempaan viljelykiertoon. Hankkeen keskeisenä tavoitteena oli myös saada lisättyä peltojen talviaikaista kasvipeitteisyyttä, sillä pääosa maatalouden vesistökuormituksesta tulee pelloilta kasvukauden ulkopuolella. Ilmastomuutoksen seurauksena kasvukauden ulkopuolisen valunnan ennustetaan lisääntyvän, jolloin tehokkaiden vesiensuojelutoimenpiteiden merkitys korostuu.

Tiedon jalkauttamiseksi hankkeessa järjestettiin 15 viljelijätilaisuutta, joissa asiantuntijoiden opastuksella ja hyvillä käytännön esimerkeillä perehdyttiin viljelijöiden esiin nostamiin teemoihin. VILKKU-hanke teki paljon yhteistyötä uutta tietoa tuottavien hankkeiden kanssa. Hanke jalkautti mm. Luonnonvarakeskuksen Uusi-RaHa-hankkeen kerääjäkasvien viljelyyn ja Helsingin yliopiston Hykerrys-hankkeen kierrätyslannoitteiden käyttöön liittyviä tuloksia tilaisuuksissa ja muussa viestinnässä. Hankkeen kokemusten perusteella paras tiedonvälittäjä viljelijälle on toinen viljelijä. Hankkeen pellonpiennartilaisuuksissa viljelijät esittelivät viljelymenetelmiä ja kertoivat kokemuksia niistä.

Muina tiedotuskanavina hankkeessa käytettiin sähköpostia ja hankkeen Facebook-sivustoa (www.facebook.com/vilkkuhanke). Lehdistötiedotteet toimivat erittäin hyvin hankkeen tiedotuksessa, myös tapahtumista tiedottamisessa, sillä lehdistötiedotteiden kautta saatiin hyvin viljelijöitä tilaisuuksiin. Hankkeelle toteutettiin omat kotisivut (www.vilkkuhanke.fi), joista löytyi tietoa hankkeen tapahtumista, hankkeen esille nostamista teemoista kuten maan kasvukunnosta, vesitaloudesta ja vuokrapeltojen kunnostamisesta. Verkkosivujen tilaesittelyiden avulla on mahdollisuus tutustua keskiuusimaalaisiin tiloihin ja tiloilla toteutettuihin ympäristötoimenpiteisiin. Kotisivuja ja Facebook-sivustoa päivitetään edelleen VILKKU Plus -jatkohankkeen aikana.

VILKKU-hankkeen varsinaista toiminta-aluetta olivat Mäntsälä ja Tuusula, mutta tietoa tapahtumista ja toiminnasta välitettiin myös hankealueen ulkopuolelle. Hankkeen toteutti konsortio, jonka osapuolia olivat Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä, Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalvelut ja Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry. Hankkeen hallinnoija ja koordinoija oli Keski-Uudenmaan ympäristökeskus. Hankkeen toiminnan suunnittelussa olivat mukana myös viljelijät, ProAgria Etelä-Suomi, MTK-Uusimaa ja Uudenmaan ELY-keskus.

VILKKU-hanke toimi ajalla 1.4.2016–30.4.2018. Hankkeen kokonaiskustannukset olivat 226 750 euroa. Rahoituksesta 160 000 euroa (71 %) tuli Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus kiittää hankkeessa mukana olleita viljelijöitä myönteisestä suhtautumisesta hankkeen toimintaan, rahoittajia hankkeen saamasta taloudellisesta tuesta sekä muita konsortion osapuolia ja toteuttajatahoja arvokkaasta tuesta ja yhteistyöstä hankkeen toteutuksessa.

2. Hankkeen tavoitteet

Ylätason tavoitteet

VILKKU-hanke toteutti Euroopan unionin vesipolitiikan puitedirektiivin tavoitetta saada kaikki vesistöt hyvään tai erinomaiseen ekologiseen tilaan vuoteen 2015 mennessä. Suurin osa Keski-Uudenmaan vesistöistä on tällä hetkellä tyydyttävässä tai välttävissä tilassa. Näiden vesistöjen osalta tavoitteena on saavuttaa hyvä ekologinen tila vuoteen 2021 tai 2027 mennessä.

Hanke tuki *Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmassa* ja *Uudenmaan maaseudun kehittämissuunnitelmassa* asetettuja tavoitteita. Vesiensuojelun tehostuminen on yksi kehittämissuunnitelmien strategisista ympäristötavoitteista. Hanke tuki myös *Uusimaa*-ohjelman strategisia tavoitteita puhtaasta ja kauniista Uudesta- maasta. Hankkeessa toteutettavat toimenpiteet liittyivät *Vesienhoidon toimenpidesuunnitelmaan* ja *Itämeren suojeluohjelman* ravinnekuormituksen vähentämistavoitteisiin.

Paikalliset tavoitteet

Hankkeen toimien tavoitteena oli opastaa viljelijöitä vähentämään ravinne- ja kiintoainekuormitusta maatalouden ympäristötoimilla kuten maan kasvukunnon ja vesitalouden parantamisella, talviaikaisella kasvipeitteisyydellä ja kerääjäkasveilla. Hankkeessa tuotiin viljelijöille tietoa ympäristötoimenpiteiden kohdentamisesta niille alueille, joilla toimenpiteillä on suurin hyöty ympäristön kannalta.

Tavoitteena oli saada viljelijät näkemään maatalouden ympäristötoimet positiivisina, myös tilan taloutta parantavina toimina. Viestinnän tarkoitus oli välittää uusinta tutkimustietoa ja viljelijöiden keskuudessa hyväksi todettuja toimenpiteitä viljelijöille ja saada viljelijät toteuttamaan toimenpiteitä uuden tiedon turvin.

Hankkeelle asetetut laadulliset tavoitteet:

- vähentää maataloudesta, erityisesti peltoviljelystä, peräisin olevaa kuormitusta ja parantaa vesien tilaa Keski-Uudellamaalla;
- löytää yhteiset päämäärät ja tehdä tiedosta toimintaa;
- auttaa tiloja löytämään tilakohtaisesti tehokkaat, vaikuttavimmat ja kustannustehokkaat vesiensuojelutoimenpiteet;
- parantaa tilojen taloudellista tulosta vesien tilan paranemisen ohessa;
- edistää ympäristökorvausjärjestelmän toimenpiteitä alueella;
- edistää viljelijöiden välistä yhteistyötä ja kokemusten vaihtoa vesienhoidon toimenpiteiden toteuttamisessa;
- edistää viljelijöiden, paikallisten maaseutu- ja ympäristöviranomaisten, järjestöjen sekä maaseutuneuvojen välistä yhteistyötä maatalouden vesiensuojelussa;
- kehittää ja kuvata viljelijälähtöinen toimintamalli paikalliseen vesiensuojelutyöhön.

Hankkeelle asetetut määrälliset tavoitteet (konkreettiset toimenpiteet):

- toteuttaa verkkopohjainen viljelijöiden kokemuspankki ja saada 50 viljelijää hyödyntämään sitä vesiensuojelussa;
- laatia 60 päivitystä sosiaalisessa mediassa ja saada 100 viljelijää hyödyntämään sosiaalista mediaa vesiensuojelussa;
- järjestää 3 työpajaa ja 6 pellonpiennartilaisuutta Mäntsälässä ja Tuusulassa;
- järjestää 2 koulutustilaisuutta viljelijöille;
- laatia 6 tiedotetta maatalouden vesiensuojelusta ja
- tiedottaa hankkeesta ja sen tuloksista Keski-Uudenmaan alueen 1000 viljelijälle.

Hanke saavutti asetetut tavoitteet kahta poikkeusta lukuun ottamatta. Resurssien puutteen takia hankkeessa ei kehitetty viljelijälähtöistä toimintamallia paikalliseen vesiensuojelutyöhön. Myös viljelijöiden työpajat toteutettiin hankesuunnitelmasta poikkeavalla tavalla pellonpiennartilaisuuksien yhteydessä. Lisäksi hankkeen tilakäynneillä (16 kpl) keskusteltiin viljelijöiden kanssa hankkeessa käsiteltävistä teemoista.

3. Hankkeen toteutus

Toimenpiteet

VILKKU-hanke oli tiedonvälityshanke, joten viestintä oli sen toteutuksessa keskeisessä roolissa. Hankkeen toteutus pohjautui yhteistyöverkoston luomiseen ja verkoston hyödyntämiseen. Hankkeen toteutus on esitetty hankeaikataulussa (liite 1).

Tiedottaminen

VILKKU-hankkeen tiedotuksen pääkohderyhmä oli alueen viljelijät. Koska viljelijät pitivät tärkeänä, että hanke nostaisi esiin heidän toteuttamiaan ympäristötoimenpiteitä, laajennettiin tiedotusta myös kuluttajille. Viestinnän alueellinen painopiste oli Mäntsälässä ja Tuusulassa.

Hankkeen pääasiallisia tiedotuskanavia olivat viljelijöille ja yhteistyötahoille suunnatut sähköpostit sekä hankkeen Facebook-sivusto (www.facebook.com/vilkkuhanke). Hankkeen loppuvaiheessa toteutettiin verkkosivut osoitteeseen www.vilkkuhanke.fi. Verkkosivuilla tiedotettiin tapahtumista sekä koottiin tietoa hankkeen esille nostamista teemoista, kuten vuokratilakojen kunnostuksesta, ilmakuvausten hyödyntämisestä ja peltomaan laatutestistä. Hyvien käytäntöjen levittämiseksi hankkeen nettisivuilta löytyy neljä viljelijähaastattelua, joissa kerrotaan kullakin tilalla tehdyistä ympäristötoimenpiteistä. Kotisivuja ja Facebook-sivustoa päivitetään edelleen VILKKU Plus -jatkohankkeessa.

VILKKU-hankkeen omien tiedotuskanavien ohella Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalvelun sähköinen viljelijätiedote havaittiin tehokkaaksi hankkeen tiedonvälityksessä. Viljelijätiedotteen kautta tieto VILKKU-hankkeesta ja sen tilaisuuksista meni varsinaisen hankealueen lisäksi myös Nurmijärven, Askolan, Pornaisten, Hyvinkään, Keravan ja Järvenpään viljelijöille.

Hankealueen paikallislehdet, Keski-Uusimaa ja Mäntsälän Uutiset, olivat merkittävä lisä hankkeen tiedonvälityksessä. Ne julkaisevat hankkeen lehdistötiedotteita usein sellaisenaan, jolloin viesti välittyi tarkoitettussa muodossaan niin viljelijöille kuin muillekin asiasta kiinnostuneille. Hankkeen loppuaikana lehdistötiedotteita tehtiin enenevässä määrin myös tapahtumista, sillä niiden havaittiin olevan tehokas tapa saada viljelijöitä tilaisuuksiin. Hankkeesta ja hankkeen tilaisuuksista tiedotettiin myös uusimaaseutu.fi ja maaseutu.fi -tapahtumakalentereissa.

VILKKU-hanke toteutti viljelijöille kyselyn viljelijöiden tiedonhankintalähteistä. Kyselyn perusteella yleisimmät tiedonhakukanavat olivat ammattilehdet ja hakupalvelin Google. Kovinkaan moni viljelijä ei kyselyssä vastannut käyttävänsä hankkeen Facebook-sivustoa.

Tilakäynnit

VILKKU-hankkeen hankevastaava kävi marraskuun 2016 – huhtikuun 2017 välisenä aikana 16 tilalla. Käyntien tarkoituksena oli löytää viljelijöitä askarruttavat asiat, joita hankkeessa voitaisiin lähteä ratkomaan. Tilankäynneillä selvitettiin viljelijöiden toteuttamia ympäristötoimenpiteitä ja keskusteltiin ylipäätään maatalou-

den ympäristökysymyksistä. Myös tilojen viljelykasveista ja viljelykierrosta keskusteltiin sekä kartoitettiin viljelijöiden tulevaisuuden suunnitelmia. Viljelijöiden hyviksi kokemat menetelmät ja toimenpiteet kirjattiin ylös myöhempiä tilahaastatteluja sekä hankkeen jatkosuunnittelua ja toimenpiteiden kohdentamista varten.

Tilakäyntien keskusteluissa painottuivat maan kasvukunnon parantaminen, viljelykierron monipuolistaminen, kerääjäkasvien käyttö, muokkaustapa, pellon vesitalous ja ojituksen parantaminen. Teemat vaihtelivat tiloittain, mutta pellon kasvukunnon parantamisen tärkeys tuli esiin kaikilla tiloilla. Toimenpiteiden käytännön toteutettavuus ja taloudelliset seikat nousivat esiin monissa keskusteluissa. Lannoituksen tarkentamista ja jakamista tehtiin tiloilla vielä vähän, koska viljelijät mielsivät sen taloudellisesti kannattamattomaksi ja työlääksi toimenpiteeksi. Teoreettisen tiedon lisäksi viljelijät halusivat myös konkreettisia neuvoja ja esimerkkejä, miten tiettyä ongelmaa voisi lähteä ratkaisemaan. Moni viljelijä toivoi hankkeen tiedottavan kuluttajia ja päättäjiä maataloudessa jo tällä hetkellä tehdyistä ympäristötoimista.

Tilaisuudet

Hankkeen tilaisuuksissa kohtasivat mahdollisimman monen eri tahon edustajat, mikä mahdollisti tiedon vaihdon viljelijöiden, tutkijoiden, neuvojien ja päättäjien välillä. Hanke järjesti kaikkiaan 15 viljelijätilaisuutta yhteistyössä viljelijöiden ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa (liite 1). Tilaisuuksista seitsemän oli pellonpiennartilaisuuksia hankealueen viljelijöiden pelloilla. Lisäksi hanke järjesti kolme pellonpiennartilaisuutta yhdessä muiden toimijoiden kanssa muualla Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa.

Viljelijäretkiä järjestettiin kaksi. Ensimmäinen retki suuntautui NUTRINFLOW-hankkeen Loviisanjoen Har-dombäckenin tulvahallinnan koalueelle. Toinen retki suuntautui Saloon Toivon tilalle, jossa tarkasteltiin syyskylvöisten kasvien mahdollisuuksia monipuolistaa viljelykiertoa ja lisätä talviaikaista kasvipeitteisyyttä. Viljelijäretket eivät saaneet alueen viljelijöiltä suurta suosiota, joten muita retkiä ei hankkeessa tehty.

VILKKU-hanke järjesti kuluttajille suunnatun *Päivä maalla* -tapahtuman 6.8.2017 Mäntsälässä. Tapahtuma toteutettiin Mäntsälän kunnan Sepänmäen maalaismarkkinoiden yhteydessä. *Päivä maalla* -tapahtumaan osallistui kaksi maatilaa, Heinolan tila ja Lehmuston tila. Päivän tarkoitus oli kertoa kuluttajille viljelijöiden toteuttamista ympäristötoimenpiteistä sekä tehdä tutuksi kotimaista ruoantuotantoa. Idea tapahtumaan tuli mäntsäläläisiltä viljelijöiltä. Tapahtuma oli suosittu; paikalla kävi yli 500 henkilöä tutustumassa maatalouden ympäristötoimiin.

Vuoden 2017 sääolosuhteet toivat haasteita tilaisuuksien järjestämiselle. Viileä ja sateinen kasvukausi ja syksy laittoivat suunnitelmat uusiksi. Suunniteltuja pellonpiennartilaisuuksia, kuten syysrapsin jankkurikylvöä, ei voitu toteuttaa, koska peltopinta-alaa ei vapautunut kevätilviljoilta syysrapsin kylvöön riittävän aikaisin. Sateiden takia jouduttiin myös vaihtamaan kuoppatestiä esittelevän pellonpiennartilaisuuden paikkaa, sillä suunniteltu pitopaikka jäi tulvan alle.

Talvikausina hanke järjesti viljelijöille koulutustilaisuudet viljelykierron monipuolistamisesta, pellon vesitalouden kunnostuksesta ja peltomaan laatutestistä. Tilaisuuksissa käsiteltiin myös tilan taloutta ja tukimahdollisuuksia.

Ojituksen kunnostus

Viljelijöiden toiveesta hankkeessa selvitettiin kahden tulvivan peltoalueen ojien kunnostusmahdollisuuksia. Kunnostuskohteina olivat Mäyräoja Tuusulassa ja Omitto-oja Mäntsälässä.

Mäyräojan tulvaongelmaan ei ole yhtä selkeää ratkaisua. Tulviin vaikuttavat monet eri tekijät: yläpuolisen valuma-alueen ojitukset ja vesimäärät, tulvapeltojen painuminen ja alapuolisen Tuusulanjärven vedenkor-

keuden säännöstely. Omitto-ojan kunnostusta selvitettiin yhteistyössä viljelijöiden, Etelä-Suomen Salaojakeskuksen ja Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry:n kanssa. Tulvahaittojen vähentämisen lisäksi tavoitteena oli turvata taimenen lisääntyminen Omitto-ojan alaosalla.

Etelä-Suomen Salaojakeskus selvitti hankkeen toimesta maastomittauksin kummankin ojan tulvimisien syitä. Mittausten perusteella laadittiin alueiden pintakartat maaston korkeuksilla ja paaluluvuilla sekä ojien pituusleikkaukset. Aineiston perusteella voitiin suunnitella kohteiden kunnostusvaihtoehtoja ja miettiä ratkaisuja tulvatilanteiden vähentämiseksi. Ojien tulvien vähentämiseksi ei tunnistettu ns. helppoja ratkaisuja, mutta hankkeen tilaisuuksissa eri osapuolet ovat päässeet lähemmäksi yhteisymmärrystä ja ratkaisuja. Ojien tulvatilanteen selvittely jatkuu VILKKU Plus -hankkeessa.

Vedenlaadun seuranta Klenkon kosteikolla

VILKKU-hanke seurasi Tuusulanjärven valuma-alueeseen kuuluvalla Sarsalanojan Klenkon kosteikolla vedenlaatua automaattimittarilla. Sarsalanojan valuma-alue (19,3 km²) on suurin Tuusulanjärven valuma-alueista, ja Klenkon kosteikon valuma-alue on siitä 15 km² (metsämaata 55 %, maatalousmaata 38 % ja rakennettua 7 %). Veden laadun mittauksesta ja tulosten raportoinnista vastasi Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry. Klenkon kosteikon pato kunnostettiin syksyllä 2016 niin, että siinä voitiin määrittää kosteikosta lähtevän veden virtaama. Klenkko valikoitui mittausalueeksi riittävän virtauksen johdosta. Tuusulanjärven valuma-alue on hyvin tasaista ja vaadittavaa korkeuseroa virtaaman mittausta varten oli vaikea löytää.

Vedenlaadun automaattimittaus aloitettiin Klenkon kosteikon alaosalla lokakuussa 2016. Tarkoitus oli seurata sen yläosalla sijaitsevien Noormarkinojan ja Flinkinojan valuma-alueiden peltojen talviaikaisen kasvipeitteisyyden muutosten vaikutuksia vedenlaatuun. Noormarkinojan valuma-alueella talviaikaisen kasvipeitteisyyden pinta-ala kasvoi 82 hehtaarista 143 hehtaariin vertailtaessa talvea 2016–2017 talveen 2017–2018. Flinkinojan talviaikaiseen kasvipeitteisyyden pinta-ala kasvoi 103 hehtaarista 139 hehtaariin samalla ajanjaksoilla.

Aikataulu

VILKKU-hankkeen toteutusaika oli 1.4.2016–30.4.2018. Hankkeelle haettiin ja saatiin jatkoaikaa yksi kuukausi (huhtikuu 2018). Muuten hankkeen aikataulu toteutui alkuperäisen suunnitelman mukaisesti (taulukko 1).

Hankkeen verkkosivujen toteuttaminen siirtyi hankejakson loppupuolelle osin samanaikaisen tiedonvälitysportaalin suunnittelun myötä. Tiedonvälitysportaalin tavoitteena oli koota eri hankkeiden ja tahojen maatalouden vesiensuojeluun liittyvää sähköistä tietoaineistoa yhteen maanviljelijöiden hyödynnettäväksi. Portaalin toteutuksesta VILKKU-hankkeen yhteydessä luovuttiin korkeiden kustannusten takia. (Tiedonvälitysportaali on kuitenkin mukana VILKKU Plus -jatkohankkeessa.) Hankkeen loppuun suunniteltu hankeseminaari päätettiin hankkeen ohjausryhmän toimesta muuttaa retkeksi, jossa tutustuttiin VILKKU-tiloihin ja alueen uomakunnostuskohteisiin.

Taulukko 1. Hankkeen toteutusaikataulu 1.4.2016–30.4.2018.

Hankkeen vaiheet	2016	2016	2017	2017	2018
	04 – 07	08 – 12	01 - 06	07 – 12	01 – 04
Hankkeen suunnittelu	x	x	x	x	x
Tilakäynnit		x	x		
Sosiaalinen media	x	x	x	x	x
Kotisivut					x
Havaintokokeet		x	x	x	
Veden laadun seuranta		x	x	x	x
Kevätretki					x

Toteutuksen organisaatio

VILKKU-hankkeen hakijana ja hallinnoijana toimi Keski-Uudenmaan ympäristökeskus. Hankkeen toteutti konsortio, jonka osapuolia ympäristökeskuksen lisäksi olivat Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä (KUVES), Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalvelut ja Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry (VHVSY). Konsortion osapuolet sitoutuivat omarahoitusosuudella siirtämään virkatyönä hankkeelle yhteensä 10 htkk.

Hankkeen konsortioyhtymä oli monipuolinen kokoonpano eri toimijoita, joilla kaikilla on oma tärkeä tehtävänsä maatalouden vesiensuojelussa. Hanke yhdisti yksittäisistä toimijoista kokonaisuuden, jonka myötä hankkeella oli laaja tietotaitopohja käytettävänä.

VILKKU-hankkeella oli ohjausryhmä, jossa olivat edustajat Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksesta, Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymästä, Keski-Uudenmaan maaseutuhallintopalveluista, Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry:stä, Uudenmaan ELY-keskuksesta, ProAgria Etelä-Suomesta ja MTK-Uusimaasta sekä viljelijäedustaja Mäntsälästä. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ympäristönsuojelupäällikkö Tapio Reijonen ja sihteerinä ympäristösuunnittelija Anu Tyni. Ohjausryhmä kokoontui seitsemän kertaa, joista kuusi kertaa hankkeen aikana ja kerran hankkeen loppumisen jälkeen.

Kustannukset ja rahoitus

VILKKU-hankkeen kokonaisrahoitus oli 226 750 euroa. Hankkeelle saatu rahoitus EU:n Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta oli 160 000 euroa (71 % hankkeen kokonaisrahoituksesta). Hankkeen toteuttajat sitoutuivat omarahoitusosuudella siirtämään virkatyönä hankkeelle yhteensä 10 htkk (46 750 euroa). Lisäksi Mäntsälän kunta ja Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä rahoittivat hanketta kumpikin 10 000 eurolla.

Raportointi ja seuranta

Hankkeen tärkeimmät tapahtumat kirjattiin hankeaikatauluun (liite 1). Ohjausryhmää raportointiin hankkeen toiminnasta ohjausryhmän kokouksissa. Kokouksissa käytiin läpi hankkeen menneet ja suunnitteilla olevat tapahtumat. Lisäksi käytiin läpi budjetin sekä henkilöresurssien toteutuminen.

4. Toteutusolelut ja riskit

VILKKU-hankkeen toteutusolelut olivat kohdealueella hyvät, sillä hankealue oli sopiva maatalouden ympäristöasioiden viestintähankkeelle. Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä on tehnyt Tuusulanjärven valuma-alueella pitkään vesiensuojelun yhteistyötä viljelijöiden kanssa. Alueen viljelijät olivat siten jo ennen VILKKU-hanketta tietoisia ympäristötoimista ja niiden toteuttamisesta. Mäntsälän alueella maatalouden ympäristöasioita oli käsitelty vähemmän hankkeen alkaessa, ja hanke otettiin mielenkiinnolla vastaan viljelijöiden piirissä.

VILKKU-hankkeen suurin riski oli viljelijöiden osallistuminen hankkeeseen. Huoli osoittautui kuitenkin turhaksi, sillä hankkeen edetessä osallistuvien viljelijöiden määrä vain kasvoi. Myös hanketta suunnittelemassa olleet 10 viljelijää olivat mukana toiminnassa koko hankkeen ajan. Hanke käynnistyi hitaasti sen aloitusajan kohdasta (huhtikuu) johtuen. Keväällä ennen viljelijöiden peltokiireitä ehdittiin kuitenkin puhelimitse haastatella hankkeen suunnitteluun osallistuneet viljelijät. Heiltä selvitettiin muun muassa maatalouden vesiensuojelun liittyvää tietotarvetta sekä viljelijöiden ajankohtaisia keskusteluaiheita. Näiden tietojen ja hankkeelle tehtyjen esiselvitysten pohjalta päästiin suunnittelemaan hankkeen ensimmäisen kesän tilaisuuksia.

5. Yhteistyökumppanit

Konsortio-osapuolten lisäksi hankkeella oli lukuisia yhteistyökumppaneita. Näitä olivat UusiRaHa-, HYKER-RYS-, NUTRINFLOW-, OSMO-, LOHKO2-, Ruokopelto- ja Meidän Uusimaaseutu -hankkeet. Yhteistyökumppaneilla oli iso vaikutus VILKKU-hankkeen toimintaan. Tilaisuuksia suunniteltiin ja järjestettiin monen Uudenmaan alueella toimivan hankkeen kanssa. Tiedonvälityshankkeena VILKKU ei itse tuottanut uutta tutkimustietoa, mutta hankkeen tilaisuuksissa jaettiin tehokkaasti muiden tutkimushankkeiden tuloksia.

Muita yhteistyökumppaneita olivat Etelä-Suomen Salaojakeskus, peltojen ilmakuvausta tehnyt Coetus osk, Helsingin yliopisto, Maaseutuvirasto ja Varsinais-Suomen ELY-keskus. Hankkeen ohjausryhmän jäsenistöön kuuluvien tahojen kanssa tehtiin läheistä yhteistyötä koko hankkeajan.

6. Tulokset ja vaikutukset

Viljelijöiden osallistuminen ja viestintä

VILKKU-hankkeessa maatalouden ympäristötoimenpiteistä ja vesistökuunnostuksista viestittiin viljelijöille positiivisessa valossa. Hankkeessa tuotiin esille toimenpiteiden hyötyjä. Pellon kasvukunnon parantaminen ja suuremmat satotasot ovat hyviä kannustimia viljelijöille. Hankkeessa mukana olleilta viljelijöiltä on tullut positiivista palautetta hankkeen toiminnasta ja tiedotuksesta. Tätä voidaan pitää yhtenä positiivisena mittarina mietittäessä hankkeen tuloksia. On vaikea arvioida, kuinka moni viljelijä lähti toteuttamaan ympäristötoimia hankkeen innostamana.

Yhtenä hankkeen onnistumisena voidaan pitää myös tilaisuuksiin osallistuvien henkilöiden määrää (liite 1). Tämä kertoo siitä, että hankkeessa pystyttiin vastaamaan viljelijöiden tietotarpeisiin ja suunnittelemaan viljelijöitä kiinnostavia tilaisuuksia. Hyvin tärkeässä roolissa tilaisuuksien järjestelyissä oli niistä tiedottaminen. Ilman tehokasta tiedottamista hyödyllinenkin tilaisuus on turha.

Hanke tarjosi yhteistyökumppaneille kanavan jalkauttaa tutkimustuloksia viljelijöille. Samalla yhteistyökumppanit pääsivät kuulemaan viljelijöiden ajatuksia sekä tutkimustietoon liittyviä tarpeita. Myös jatkossa on tarvetta hankkeille, joissa viljelijät ja tutkijat voivat keskustella ja pohtia ratkaisuja käytännön ongelmiin.

Maatalouden ympäristöasioista puhuttaessa on erittäin tärkeää, ettei viljelijöitä syyllistetä, vaan keskustellaan asioista avoimesti ja ohjataan toimiin, jotka auttavat niin viljelijää kuin ympäristöä. Syyllistämällä saadaan aikaiseksi vastarintaa, ja hyvätkin toimenpiteet nähdään negatiivisina. Yhteistyöllä ja yhteisymmärryksellä päästään parhaimpiin lopputuloksiin. Kannustamalla ja maatalouden ympäristötoimia koskevalla positiivisella tiedotuksella saadaan viljelijät jatkamaan ja lisäämään ympäristön eteen tehtyä työtä.

Vaikka tilakäynnit ovat aikaa vieviä ja työläitä toteuttaa, on niiden anti hyvin tärkeä tiedonvälityshankkeessa. Tilakäynneillä kumpikin osapuoli saa paljon uutta ajateltavaa. Henkilökohtaisen kontaktin avulla hanke pystyy myös paremmin vastaamaan viljelijöiden tiedontarpeeseen. Kahdenkeskisessä kasvokkain keskusteltaessa syntyy aivan omanlainen kontakti verrattuna puhelinkeskusteluun tai tilaisuudessa käytyyn keskusteluun.

Viljelijät kokevat ympäristötoimenpiteiden velvoitteiden tiukentuvan, ja se herättää viljelijöissä närää. Viljelijät ovat valmiita toteuttamaan toimenpiteitä, mikäli ne ovat järkevästi toteutettavissa ja niiden toimivuudesta on tuloksia.

Tuusulanjärven kuormituksesta

Klenkon yläpuolisen valuma-alueen peltojen talviaikainen kasvipeitteisyyden muutos ei näkynyt valumaveden fosforipitoisuuksissa. Tämä johtui syksyn ja alkutalven sateisuuden eroista vuosina 2016 ja 2017. Loppuvuosi 2016 oli kuiva, kun taas loppuvuosi 2017 oli poikkeuksellisen sateinen. Sateiden myötä valunnat olivat suuret 2017, samoin myös kokonais- ja partikkelifosforikuormitukset.

Klenkon vedenlaatua seurattiin vielä 20.3.–30.4.2018, jolloin tuli kevään valuntapiikki. Tuona aikana kiintoaineksen mukana huuhtoutui 120 kg fosforia ja nitraattityppeä 874 kg. Kevään nitraattitypen pitoisuudet olivat hyvin pieniä koko mittausjaksolla, koska edellisen syksyn ja alkutalven olosuhteet olivat otolliset typen huuhtoumalle.

Tarkasteltaessa koko Tuusulanjärven valuma-aluetta, Klenkon kosteikko on hyvä paikka seurata vedenlaatua, sillä Klenkon yläpuolinen alue on Tuusulanjärven valuma-alueista järveä kuormittavimpia. Jatkuvatoimisella vedenlaadunseurannalla saadaan tarkkaa tietoa yläpuolisen valuma-alueen kuormituksesta. Tuusulanjärven toiseksi suurin valuma-alue Mäyräoja on toinen suuri järven kuormittaja. Siksi olisi hyvä, jos Mäyräojan vedenlaatua pystyttäisiin seuraamaan jatkuvatoimisesti.

7. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

VILKKU-hankkeessa nousi esiin teemoja, joista tarvitaan lisää tutkimustietoa ja tiedotusta. Teemat ovat viljelykierron monipuolistaminen, typpilannoituksen jakaminen, talviaikainen kasvipeitteisyys, pellon orgaanisen aineksen lisääminen sekä maatalouden ympäristötoimenpiteistä tiedottaminen kuluttajille.

Ravinteiden ja kiintoaineen huuhtoutumisen vähentäminen

Uudenmaan savivaltaisilla pelloilla keskitytään tällä hetkellä viljantuotantoon, eikä viljelykiertoon luontaisesti kuulu nurmea. Peltojen pitäminen mahdollisimman pitkään vihreän kasvillisuuden peittämänä onkin alueen peltojen suurimpia haasteita. Vihreä kasvusto pitää peltomaan elävänä, mikä parantaa pellon kasvu-

kuntoa ja vähentää ravinteiden ja kiintoaineksen huuhtoutumista vesistöön. Viljavaltaista viljelykiertoa saadaan monipuolistettua palkokasveilla, kuten härkävavulla, jolloin typpilannoitustarve vähenee ja kotimaisen valkuaisen tuotanto lisääntyy.

Hankealueella tuotetaan paljon vehnää, millä on omat ympäristöriskinsä. Vuosi 2017 osoitti valitettavan hyvin, miten epäsuotuisa kasvukausi voi vesittää vehnän sato-odotukset. Keväällä annettu typpi huuhtoutui pois pellolta sateiden mukana. Jakamalla typpilannos useampaan kertaan voidaan vähentää typenhuuhtoumariskiä, mikäli kasvukauden alku ei olekaan suotuisa. Parhaassa tapauksessa myöhemmin annetulla typpilisällä saadaan nostettua jyvän valkuaispitoisuutta, jolloin siitä saadaan parempi myyntihinta. Toisaalta jaettu typpilannoitus on täsmäviljelyä, jolla on omat riskinsä. Siksi viljelijät tarvitsevat lisää tietoa toimenpiteen taloudellisesta kannattavuudesta ja teknisistä toteutusmahdollisuuksista.

Keski-Uudenmaan alueella talviaikainen kasvipeitteisyys on lisääntynyt joko syyskylvöisillä kasveilla tai sänggen avulla. Syitä tähän on monia: ympäristökorvaus, maalaji, pellon pinnanmuodot, työkiireet ja taloudellisuus. Tuusulanjärven valuma-alueella pellot ovat hyvinkin tasaisia ja syyskylvöisten kasvien talvehtiminen on tasaisuudesta johtuen hankalaa. Siksi talviaikainen kasvipeitteisyys Tuusulanjärven valuma-alueella toteutetaan sängellä. Mäntsälän alueella pellot ovat enemmän kumpuilevia, minkä myötä syyskylvöisten kasvien osuus talviaikaisesta kasvipeitteisyydestä on suurempi Mäntsälässä kuin Tuusulassa. Vesistön kannalta talviaikaisen kasvipeitteisyyden lisääminen monivuotisten ja kerääjäkasvien avulla sekä siirtyminen suorakylvöön ovat tärkeitä toimenpiteitä eroosion vähentämiseksi. Näistä mahdollisuuksista sekä uusimmista tutkimustuloksista on tärkeää tiedottaa jatkossakin alueen viljelijöitä, jotta mahdollisimman pieni peltopinta-ala on mahdollisimman vähän aikaa mulloksella.

Ravinteiden kierrätyksen pullonkaulat

Orgaanisen aineksen lisääminen peltoon on hyvin tärkeää sekä maan kasvukunnon parantamisen että ilmastomuutoksen hillinnän takia. Uudenmaan alueen savipelloilla on huutava pula orgaanisesta aineksesta, joten alue on otollista orgaanisten ravinteiden kierrätykselle. Orgaanisen aineksen lähtömateriaalista riippuen ravinteiden kierrätyksen turvallisuudessa on vielä paljon avoimia kysymyksiä. Haitta-aineet, erityisesti orgaaniset haitta-aineet, herättävät viljelijöissä huolta, eikä kierrätysravinteiden käyttö tällä hetkellä innosta viljelijöitä. Myös viljan ostajien asenne orgaanisten kierrätyslannoitteiden käyttöön on ratkaisevassa roolissa. Jotta ravinnekierrätys tehostuisi, tarvitaan sekä tutkimustuloksia että yleistajuista tiedottamista tuloksista.

Maatalouden imagon kohotus ympäristötoimien avulla

Maatalouden ympäristötoimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa tulee kuulla viljelijöitä ja tehdä heidän kanssa yhteistyötä aiempaa enemmän. Viljelijöillä on paljon tietotaitoa maatalouden toimista ja ajatuksia maatalouden ympäristöystävällisyydestä. Syyllistämisen aikakausi on ohi; parhaaseen tulokseen päästään yhteistyöllä ja rakentavalla keskustelulla. Tärkeää on myös kohdentaa toimenpiteet sinne, missä niistä on eniten hyötyä.

Ruoantuotannon läpinäkyvyyttä ja kuluttajien tietoisuutta ruoan tuottamisesta ja viljelijöiden toteuttamista ympäristötoimista kannattaa lisätä, jotta kestävä maatalouden arvostus nousee. Maatiloilla tehdyistä ympäristötoimista tulee kertoa kuluttajille sekä järjestää mahdollisuuksia tutustua kotimaiseen ruoantuotantoon. Keski-Uudenmaan alueen maatalous voisi hyödyntää pääkaupunkiseudun tarjoamia mahdollisuuksia vielä nykyistä tehokkaammin. Tässä asiassa maatalouden tulee tehdä kuluttajien suuntaan imagon kohotustyötä. Näin kuluttajat saavat tietoa ruoantuotannon ympäristövaikutuksista, ja se samalla kannustaa viljelijöitä jatkamaan ja lisäämään ympäristön eteen tehtyä työtä.

Viestinnän tehostaminen

Hankkeen tekemän viljelijäkyselyn perusteella viljelijät lukevat ammattilehtiä, joten ne ovat hyvä tiedonvälityskanava viljelijöille. Maatalouden ympäristönsuojeluhankkeiden kannattaa tehdä yhteistyötä ammattilehtien kanssa. Hankeen toiminnasta on hyvä tiedottaa hankkeen rahoittajia ja tarkastajia. Luonteva kanava voisi olla hankkeen ohjausryhmätyöhön osallistuminen.

LIITE 1. Hankeaikataulu

VILKKU-hankkeen tapahtumat/suunnitelmat		
2016	Huhtikuu	7.4. Meidän uusimaaseutu -hankkeen tapaaminen
		13.4. Tuki-info Hyvinkäällä
		14.4. VILKKU-hankkeen Ohry I
		21.4. Pellonpiennartilaisuus Mäntsälä
		28.4. VILKKU-esittely Keski-Uudenmaan maaseututoimelle
		28.4. VILKKU-esittely viljelijöille, tuki-info, Mäntsälä
	Toukokuu	3.5. VILKKU-esittely ProAgria Etelä-Suomelle
		18.5. VILKKU-esittely VHVSY:lle
		19.5. VILKKU-hankkeen ja JS Suomen yhteistyötapaaminen
		24.5. Maatalouden ympäristöhankkeiden saavutukset -haastattelu, SYKE
		26.5. Osallistuminen Maan kuivatus- ja vesiensuojeluseminaariin, Suitian kartano
	27.5. Vedenlaatumittaustapausten etsintä, Tuusula	
Kesäkuu	9.6. Osallistuminen Maan viljelyn järkipäivään Tuorlan maaseutuopistolla, Kaarina	
	13.6. Tutustuminen Palopuron agroekologisen malliin, Hyvinkää	
Heinäkuu	12.7. Pellonpiennartilaisuus, Tuusula	
	14.7. OSMO-hankkeen pellonpiennarpäivä, Aura	
Elokuu	10.8. Pellonpiennartilaisuus, Mäntsälä	
	23.8. Kokous Kuvesin kanssa Tuusulanjärven uomaston parantamisesta	
	30.8. Kokous ProAgrian kanssa ympäristötalouspäivän suunnittelusta	
Syyskuu	8.9. Kokous NUTRINFLOW/Kuves, ojitusyhteisöt, Lahti	
	9.9. VILKKU-esittely Tuusulanjärven kunnostustyöryhmä, KUVES	
	14.9. UusiRaHan pellonpiennartilaisuus, Nummi	
	23.9. VILKKU-esittely Rusutjärven kunnostustyöryhmä, Tuusula	
	24.9. Torpparihulinat Sälinkään kartanolla, Mäntsälä	
29.9. VILKKU-hankkeen ohry II		
Lokakuu	12.10. Pellonpiennartilaisuus UusiRaHa-hankkeen kanssa, Espoo	
	14.10. Mäyränojan viljelijättilaisuus, Härmän Rati Järvenpää	
	18.10. Ruokopelto-hankkeen pellonpiennartilaisuus, Lemu	
	27.10. Vinkkejä ja verkostoja - Uudenmaan maaseutuviestintäpäivä	

VILKKU-hankkeen tapahtumat/suunnitelmat	
2016	<p>Vedenlaatumittaus Klenkko</p> <p>Marraskuu 4.11. Retki NUTRINFLOW-hankkeen koealueelle Loviisanjoelle, 11 osallistujaa</p> <p>9.11. OSMO-hanke, Mäntsälä, 39 osallistujaa</p> <p>16.11. Viljatilán viljelykierto, ProAgria ja VILKKU, Jokelanseudun kerhotalo, 21 osallistujaa</p> <p>17.11. Mäyräojan mittaukset maastossa, Etelä-Suomen salaojakeskus</p> <p>17.11. Maatalouden vesiensuojeluhankkeiden yhteinen verkkoviestintä, ELY-keskus</p> <p>30.11. VILKKU-esittely, Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen syyskokous, Fazerila</p> <p>Vedenlaatumittaus Klenkko</p> <p>Tilakäynnit ja seuraavan kasvukauden suunnittelu</p> <p>Viljelijöiden tietopankin suunnittelu</p>
	<p>Joulukuu 8.12. VILKKU-esittely, Ympäristökorvauskoulutus, Mäntsälä</p> <p>8.12. Lohko-hankkeen Lepsämäjoen yläosan valuma-alueen viljelijöiden tilaisuus, Nurmijärvi (Keuda)</p> <p>12.12. Palkokasveista on moneksi -tilaisuus, Hämeenlinna</p> <p>Viljelijöiden tietopankin suunnittelu</p>
2017	<p>9.-10.1. Maaperätieteen päivät</p> <p>13.1. Maatalouden vesiensuojeluhankkeiden yhteinen verkkoviestintä, pienryhmätapaaminen, ELY-keskus</p> <p>16.1. Mäyräojan korkeusmittauksien tulkinta, Tuusula</p> <p>Tammikuu 17.-18.1. Maatalouden uusimman ympäristötiedon vaihtopäivät, Naantali</p> <p>25.1. Maatalouden vesiensuojeluhankkeiden yhteinen verkkoviestintä, ELY-keskus</p> <p>26.1. VILKKU-hankkeen ohry III</p> <p>Viljelijöiden tietopankin suunnittelu</p> <p>Tilakäynnit ja seuraavan kasvukauden suunnittelu</p> <p>Yhteisen verkkoviestinnän toteutuksen suunnittelu</p>
	<p>Helmikuu 2.2. Hallituksen kärkihankkeilla vesistöt kuntoon -tilaisuus, Ympäristöministeriö</p> <p>8.2. Uudenmaan vedet kuntoon, Uudenmaan ELY-keskus</p> <p>10.2. Palopuron agroekologinen symbioosi -hankkeen loppuseminaari, Hyvinkää</p> <p>14.2. VILKKU-esittely, Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ympäristölautakunta</p> <p>15.2. MATO-tukimusohjelman vuosiseminaari (Tutkimusta maatalouden ympäristövaikutusten hallintaan), Helsinki</p> <p>16.2. Mäyräojan tulvatilanteen päivitys, Kuves</p>

VILKKU-hankkeen tapahtumat/suunnitelmat

	<p>17.2. Yhteisen verkkoviestinnän toteutuksen suunnittelu 28.2. Hyötyä taseista -hankkeen loppuseminaari, Helsinki Tilakäynnit ja seuraavan kasvukauden suunnittelu</p>
2017	<p>Maaliskuu 1.3. Pellon vesitalous kuntoon -tilaisuus, Tuusula, 29 hlö 9.3. UusiRaHa-hankkeen tilaisuus viimevuoden tuloksista, Hyvinkää 9.3. Vaihtoehto viljalle, järjestäjänä Tuusulan seudun tuottajayhdistys, Vantaa 15.3. Yhteisen verkkoviestinnän toteutuksen suunnittelu 22.3. Päivä maalla -tilaisuuden ensimmäinen suunnittelukokous 24.3. Mäntsälän tulvivat pellot, maastokäynti Vedenlaatumittaus Klenkko Tilakäynnit ja seuraavan kasvukauden suunnittelu</p>
	<p>Huhtikuu 20.4. Kosteikon monet mahdollisuudet -seminaari, Tuusula, 22 hlöä Lehdistöiedote: Tuusulanjärven kunnostustoimenpiteet ja järven valuma-alueen maatalous</p>
	<p>Huhtikuu 25.4.VILKKU-hankkeen ohry IV 18.4. Päivä maalla -tilaisuuden toinen kokous 28.4. Peltojen ilmakehä -tilaisuuden kokous, Mäntsälä Vedenlaatumittaus Klenkko Tilakäynnit ja seuraavan kasvukauden suunnittelu Vedenlaatumittaus Klenkko</p>
	<p>Toukokuu Toimenpiteitä pellolle 5.5. Omitto-ojan mittaukset, Mäntsälä Jatkohankkeen suunnittelu Vedenlaatumittaus Klenkko</p>
	<p>Kesäkuu 2.6. Viljelijäretki: Syyskasveja koskeva pellonpiennarpäivä, O-P Ruponen, Salo, 6 hlöä 5.6. Keski-Uudenmaan ympäristöpalkinnon jako viljelijöille, Mäntsälä Portaalin tarjousten läpikäyntiä Vedenlaatumittaus Klenkko</p>

VILKKU-hankkeen tapahtumat/suunnitelmat

2017	Heinäkuu	<p>18.7. Pellon ilmakuvauksen suorittaminen 28.7. pellonpiennartapahtumaa varten, Mäntsälä</p> <p>20.7. OSMO-hankkeen pellon muokkausnäytös, Espoo</p> <p>20.7. Pellonpiennartapahtuma: Kierrätyslannoitteet yhteistyössä HYKERRYYS-hanke, Helsinki, 27 hlöä</p> <p>28.7. Pellonpiennartapahtuma: Pellon ilmakuvaus ja jaettu tyypilannoitus, Mäntsälä, 29 hlöä</p> <p>Lehdistötiedote: Pellon ilmakuvaus ja jaettu tyypilannoitus -pellonpiennartilaisuudesta</p> <p>VILKKU-hankkeen nettisivujen suunnittelu</p> <p>Vedenlaatumittaus Klenkko</p>
	Elokuu	<p>3.8. MTK-Uusimaa 100 vuotta, Hirvihaaran kartano, Mäntsälä</p> <p>4.8. Viljelijäretki: Jokioisiin UusiRaHa-hankkeen kanssa, Luke ja Boreal, PERUTTU</p> <p>6.8. Päivä maalla & Sepänmäen maalaismarkkinat, Mäntsälä, arvio yli 500 hlöä</p> <p>7.8. Lehmuston tilan robottinavetan avajaiset, VILKKU-hanke esillä, Mäntsälä, arvio 80-100 hlöä</p>
	Elokuu	<p>8.8. VILKKU-hankkeen palaveri, mennyt ja tuleva, ELY-keskus</p> <p>9.8. Sarsalanojan kuormituksen arviointi -suunnittelupalaveri, VHVSY</p> <p>10.8. Ympäristötoimenpiteiden kannattavuuslaskenta -kokous, ELY-keskus</p> <p>21.8. Ilmakuvaus jatkohankkeessa -kokous, Tuusula</p> <p>28.8. Sarsalanojan kuormituksen arviointi -palaveri, Pasila</p> <p>Jatkohankkeen suunnittelu</p> <p>Vedenlaatumittaus Klenkko</p> <p>Viljelijähaastattelujen kirjoittajien kilpailutus</p>
	Syyskuu	<p>5.9. Mäyräojan videokuvaus, Tuusula</p> <p>6.9. VILKKU-hankkeen ohry V</p> <p>8.9. VILKKU-hankkeen nettisivut-kokous ValuDigitalin ja UusiRaHa-hankkeen kanssa, Tuusula</p> <p>13.9. Viljelijähaastattelukokous Klanga Oy:n kanssa, Tuusula</p> <p>21.9. VILKKU-hankkeen haastattelu maaseutuohjelman uutiskirjeeseen 3/2017, Tuusula</p> <p>25.9. Omitto-ojan täydennysmittaus, Mäntsälä</p> <p>26.9. VILKKU-esittely, Vesienhoidon yhteistyöryhmän kokous, Tuusula</p>
	Syyskuu	<p>27.9. VILKKU-hankkeen jatkohankepalaveri, ELY-keskus</p> <p>28.9. Kuntien avoimien viheralueiden ekosysteempipalvelut -työpaja, Sipoo</p> <p>Peltojen ilmakuvaus -juttu MTK-Uusimaan Uusimaalainen-lehteen</p> <p>Jatkohankkeen suunnittelu</p>

VILKKU-hankkeen tapahtumat/suunnitelmat

	Vedenlaatumittaus Klenkko Mäyräojan tulvatilanteen seuranta
2017	<p>Lokakuu 12.10. Pellonpiennartapahtuma: Peltomaan laatutesti, Tuusula, 47 hlöä Lehdistötiedote: Peltomaan laatutesti -pellonpiennartilaisuudesta 20.10. Johanna Laakson väitöstilaisuus kosteikkosedimentin fosforinsitomiskapasiteetista, Helsinki 25.10. Pellonpiennartapahtuma: Kerääjäkasvit ja kuoppatesti, Mäntsälä, 33 hlöä Lehdistötiedote: Kerääjäkasvit ja kuoppatesti-pellonpiennartilaisuudesta Tiedote: Peltojen ilmakuvauksella satotaso ylös ja ravinteet satoon, Uusimaalainen, MTK-Uusimaan jäsenlehti</p> <p>Lokakuu Vedenlaatumittaus Klenkko Mäyräojan tulvatilanteen seuranta</p>
	<p>Marraskuu 1.11. Ruovikosta ruokapöytään -seminaari, Turku 2.11. Kasvinsuojelu ja maan kasvukunto - mistä vastauksia nykyisiin ja tuleviin haasteisiin? -työpaja, Vihti 14.11. VILKKU-hankkeen nettisivukoulutus ValuDigitalin ja UusiRaHa-hankkeen kanssa, Tuusula 16.11. VILKKU-esittely, ProValkjärven syyskokous, Nurmijärvi 21.11. VILKKU-esittely, Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry:n syyskokous, Porvoo Tiedote: Peltomaan hyvällä kasvukunnolla hillitään ilmastonmuutosta, Kuumakuntien ilmastokatsaus 2017 VILKKU-hankkeen nettisivujen suunnittelu Maksatushakemus III teko Vedenlaatumittaus Klenkko</p>
	<p>Joulukuu 12.12. Peltomaan laatutesti -esitys, Ohkolan maamiesseuran syyskokous, Mäntsälä, 10 hlöä VILKKU-hankkeen nettisivujen suunnittelu Vedenlaatumittaus pinnankorkeuden seuranta Klenkko</p>
2018	<p>Tammikuu 8.1. Peltomaan eroosio, Salo, 50-60 hlöä 10.-11.1. Maataloustieteen päivät, Helsinki 15.1. Maaseutuohjelman hankehallinnointikoulutus, ELY-keskus 17.1. Sarsalanojan kuormituksen arviointi -kokous, VHVSY:n tilat, Pasila 17.1. Maaperäkeskustelutilaisuus tulevalle maatalouspolitiikkakaudelle (CAP), MMM, Helsinki</p>

VILKKU-hankkeen tapahtumat/suunnitelmat	
	<p>18.1. Peltomaan laatutestin itsearviointi Vipu-palvelussa -viljelijätilaisuus, Mäntsälä, 74 hlöä Lehdistötiedote Mäntsälän 18.1. tilaisuudesta</p> <p>24.1. Ohry VI, Mäntsälän kunnantalo</p> <p>29.1. Tyypitaselaskuri -hankkeen ensimmäinen kokous, Jokioinen VILKKU-hankkeen nettisivujen suunnittelu ja julkaisu</p>
2018	<p>Helmikuu 20.2. VILKKU-hankkeen nettisivujen julkaisu Lehdistötiedote hankesivujen julkaisusta VILKKU-hankkeen loppuraportin tekoa</p>
	<p>Maaliskuu 1.3. Mäyräojan kunnostusneuvottelu, SYKE, Helsinki 7.3. Maan multavuuden hoito -webinaari, Kokemäki 19.3. Tyypitaselaskuri ja P-kerros-hankkeiden ohjausryhmän kokous, Helsinki 21.3. UusiRaHa-hankkeen vuosiseminaari, Hyria, Hyvinkää 26.3. Paikallinen ruoka kunnallisiin ruokapalveluihin! Mäntsälä VILKKU-hankkeen loppuraportin tekoa</p>
	<p>Huhtikuu 9.4. Tulevat tilahaastattelut -kokous, Tuusula VILKKU jatko-aika 11.4. VILKKU-hankkeen kevätretki Mäntsälään, 13 hlö 12.4. Mäyräojan tulvatilanteen jatkokokous, Kuves 12.4. Maatalouden tuki-info, Lohja 19.4. Ilmakuvauskokous Coetuksen kanssa, Tuusula 26.4. BonusReturn-hankkeen Vesiensuojelun ja kiertotalouden innovaatioita puhtaamman Vantaanjoen hyväksi, Knehtilän tila VILKKU-hankkeen loppuraportin tekoa</p>

VILKKU-hankkeen järjestämät

12 kpl		Pellonpiennartilaisuus
3 kpl		Luentotilaisuus
8 kpl		Lehdistötiedote
20 kpl		VILKKU-hankkeen esittely/esitys
6 kpl		Ohjausryhmän kokoukset

